

УДК 372.03 +372.881.1+373.24

UDC 373.091.12.011.3-051

DOI: [10.31475/ped.dys.2019.27.04](https://doi.org/10.31475/ped.dys.2019.27.04)

ОЛЕКСАНДРА ЯНКОВИЧ,

доктор хабілітований, професор

(Польща, Бидгощ,

Куяво-Поморська Вища Школа в Бидгощі,

вул. Торунська, 85-023)

OLEKSANDRA YANKOVYCH,

Doctor Habilitated, Professor

(Poland, Bydgoszcz, Kujawy and Pomorze High School of Bydgoszcz, Torunska str., 85-023)

ORCID: [0000-0003-4253-5954](https://orcid.org/0000-0003-4253-5954)

КАТЕРИНА БІНИЦЬКА,

доктор педагогічних наук, доцент

(Україна, Хмельницький, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія,

вул. Проскурівського підпілля, 139)

KATERYNA BINYTSKA,

Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor

(Ukraine, Khmelnytskyi city, Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy,

Proskurivskoho pidpillia str., 139)

ORCID: [0000-0002-2111-5275](https://orcid.org/0000-0002-2111-5275)

ЛАРИСА ЗДАНЕВИЧ,

доктор педагогічних наук, професор,

(Україна, Хмельницький, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія,

вул. Проскурівського підпілля, 139)

LARYSA ZDANEVICH,

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

(Ukraine, Khmelnytskyi, Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy,

Proskurivskoho pidpillia str., 139)

ORCID: [0000-0001-8387-2143](https://orcid.org/0000-0001-8387-2143)

**Психолінгвістичні особливості навчання дітей дошкільного віку іноземних мов:
аналіз польського досвіду**

**Psycholinguistic Peculiarities of Teaching Foreign Languages Children of Pre-School Age:
Analysis of Polish Experience**

У статті проаналізовано організацію іношомовної освіти дітей в закладах дошкільної освіти Польщі. Висвітлено законодавчі підстави для обов'язкового вивчення іноземних мов дошкільниками, зокрема, розпорядження Міністерства народної освіти Польщі від 30 травня 2014 року, згідно з яким було внесено зміни до Програми дошкільного виховання. Акцентовано увагу, що Польща є однією з трьох європейських держав, що першими запровадили в дошкільній освіті як обов'язковий компонент вивчення іноземних мов.

Показано, що запровадження в закладах дошкільної освіти Польщі обов'язкового вивчення іноземної мов супроводжується науковими дослідженнями у галузі теоретико-методичних засад ранньої іношомовної підготовки дітей. Доцільність раннього старту іноземної мови обґрунтована на основі розвитку органів чуттів, психічних функцій, зокрема пам'яті, мислення, здатності дитини концентрувати увагу (до 30 хв.), розрізняти звуки, слова рідної й іноземної мов, засвоювати інтонацію.

Визначено особливості ранньої іношомовної освіти в Польщі, метою якої є не тільки формування комунікативно-мовленнєвих компетентностей, а й полікультурне виховання, індивідуальний розвиток дітей, а також формування мотивації до студювання іноземних мов у майбутньому.

З'ясовано вимоги до занять: відповідність психічному, емоційному, фізичному розвитку дітей, забезпечення креативного характеру й сприятливого емоційного клімату. Показано досягнення у розвитку польської іношомовної освіти: ґрунтовна розробка навчально-методичного забезпечення: програм, підручників для три-чотири-п'ятирічних дітей, методичних рекомендацій для педагогів, які мають змогу удосконалювати кваліфікацію: відвідувати курси,

стажуватися у закладах дошкільної освіти зарубіжних держав.

Визначено напрями реалізації ідей польського досвіду в закладах дошкільної освіти України: розробка авторських методик спілкування іноземною мовою; оцінювання навчальних досягнень дітей, при якому провідна роль відводиться визнанню успіхів дитини; проведення наукових досліджень щодо доцільності використання певних форм, методів, засобів навчання на кожному з етапів розвитку дітей дошкільного віку.

Ключові слова: іношомовна освіта, заклади дошкільної освіти, діти дошкільного віку, полікультурне виховання, культурна чутливість, комунікативно-мовленнєва компетентність, форми, методи, засоби іношомовної освіти.

The article deals with the organization of foreign language education of children in pre-school educational institutions of Poland. The legislative grounds for compulsory teaching of foreign languages to pre-school children have been outlined: the order of the Ministry of Public Education of Poland on May 30, 2014, according to which the amendments to the Pre-School Education Program were introduced. It is emphasized that Poland is one of the three European states that were the first to introduce in pre-school education the study of foreign languages as a compulsory component.

It is shown that the introduction of compulsory study of a foreign language in pre-school establishments in Poland is accompanied by scientific researches in the field of theoretical-methodological principles of early foreign language education of children. The expediency of the early start of the foreign language in Poland is grounded on the basis of the psychological, physiological readiness of 3-5 year-old children: the development of sensory organs, mental functions, in particular memory, thinking, ability of the child to concentrate attention (up to 30 minutes), distinguish between sounds, the words of native and foreign languages, colors and shades, absorb intonation.

The peculiarities of early foreign language education in Poland have been defined, the purpose of which is the formation of communicative-speech competencies, cultural sensitivity, implementation of multicultural education, individual development of children, as well as formation of motivation to study foreign languages in the future.

The directions of realization of the ideas of Polish experience in the institutions of pre-school education of Ukraine have been defined: development of author's methods of communication in a foreign language; assessment of educational achievements of children, in which the leading role belongs to the recognition of the child's success; carrying out scientific researches on the expediency of using certain forms, methods, means of teaching at each stage of development of children of pre-school age.

Key words: foreign language education, institutions of pre-school education, children of pre-school age, cultural sensitivity, multicultural education, communicative-speaking competence, forms, methods, means of foreign language education.

Вступ / Introduction. Євроінтеграційні процеси в освіті, розвиток туристичної галузі, поширення трудової міграції спонукають людей до вивчення іноземних мов, а також до здійснення іношомовної підготовки дітей у ранньому віці, адже він є сензитивним для формування комунікативно-мовленнєвої компетентності. Окрім того, як засвідчують результати опитувань, що проводилися у Тернопільській та Хмельницькій областях, 86 % батьків дошкільників переконані, що чим раніше дитина розпочне вивчення іноземних мов, тим успішніше їх засвоїть у закладах середньої та вищої освіти, а згодом ефективно використає такі знання у професійній діяльності, або, за необхідності, при зміні місця постійного проживання, віддавши перевагу зарубіжній державі. Отже, на формування мотивації батьків щодо залучення дітей до іношомовної підготовки впливають радше праксеологічні чинники, тобто можливість у майбутньому застосувати комунікативні компетентності у кар'єрному просуванні як в Україні, так і за кордоном, аніж прагнення розвинути розумові задатки, психічні функції дитини, вибравши як засіб розвитку іноземну мову.

В останні десятиріччя не тільки в Україні, але й у багатьох європейських країнах постійно знижується вік залучення дітей до вивчення іноземної мови.

Якщо освітню лінію «Іноземна мова» в Україні презентовано у варіативній складовій Державного стандарту дошкільної освіти, то у низці держав Європейського Союзу вивчення іноземної мови у дошкільному закладі є обов'язковим. Серед таких держав – Республіка Польща, у якій обов'язкове вивчення англійської мови запроваджено з 1 вересня 2015 р. У цій державі накопичений цінний досвід іношомовної освіти дошкільників із урахуванням їх вікових особливостей, ідеї якого можуть бути використані при подоланні низки суперечностей у вітчизняній дошкільній освітній галузі, зокрема між прагнення педагогів та батьків якомога раніше розпочати вивчення дітьми іноземних мов та недостатнім теоретико-методичним обґрунтуванням цього процесу.

Необхідно зазначити, що на сьогодні в світі немає однозначного вирішення проблеми, чи варто дітям в дошкільній вивчати іноземні мови, зважаючи на психологічні та лінгвістичні чинники. У низці країн реалізуються пілотні проекти щодо перевірки слушності вивчення іноземної мови дітьми раннього віку, зокрема в Австрії, Італії, Словенії, Іспанії. Водночас у деяких регіонах та окремих закладах дошкільної освіти рішення щодо навчання дітей іноземної мови приймаються на місцевому чи інституційному рівні, наприклад – у Чеській республіці та в Іспанії (Кузнецова, 2009. с. 66). Аналіз дослідження Н. Харченко показав, що східноєвропейською психолінгвістичною наукою доведено, що будь-яка діяльність людини, зокрема мовлення, завжди мотивована (Кравченко Н., 2018, с. 293).

Отже, досвід Польщі, яка є однією з трьох європейських держав, що першими запровадили в дошкільній освіті як обов'язковий компонент вивчення іноземних мов заслуговує на увагу. Також досвід свідчить, що у контексті вирішення питання щодо доцільності ранньої іншомовної освіти варто студіювати творчість класиків педагогіки, сучасних учених-психологів, педагогів, філологів, фізіологів тощо. На сьогодні досліджується проблема набула міждисциплінарного характеру.

Аналіз останніх досліджень і публікацій засвідчує, що на необхідності вивчення іноземних мов дітьми у ранньому віці акцентував увагу класик української педагогіки К. Ушинський. У статті «Рідне слово» він писав: «Уривчастість, невизначеність, неповнота, однобічність, недоведеність відомостей та понять завжди тяжітимуть над найрозумнішою людиною, якщо вона не має ключа до скарбів західної науки й літератури... Ми вважаємо, що вивчення англійської мови має посісти місце ... у всіх навчальних закладах, що мають претензії на яку-небудь повноту освіти» (Ушинський, 1983, с. 131–132). Водночас педагог зробив певні застереження щодо вивчення іноземних мов у ранньому дитинстві. На його думку, «вивчення іноземних мов не повинно ніколи починатися надто рано і аж ніяк не раніше того, поки буде помітно, що рідна мова пустила глибоке коріння в духовну природу дитини. Установити якийсь загальний строк щодо цього не можна» (Ушинський, 1983, с. 132). Розпочинати вивчення іноземної мови класик української педагогіки радив не раніше 7–8 років, наголошуючи на тому, що при цьому ніщо не є таким важливим, як безперервні вправи та повторення.

З огляду на те, що з часу написання цієї статті К. Ушинським минуло майже два століття (вперше опублікована в 1861 р.) твердження щодо віку, коли діти мають розпочинати вивчати іноземні мови, можна піддати переосмисленню, зважаючи на інформатизацію сучасного суспільства, суттєві відмінності між поколіннями людей, народжених навіть за останні 60-70 років; результати наукових пошуків учених.

Проблеми іншомовної освіти дітей дошкільного віку в Україні вивчають А. Богущ, О. Бойко, Ю. Веклич, Г. Матюха, Р. Мартинова, С. Ніколаєва, Є. Негневицька, С. Соколовська.

Особливості ранньої іншомовної освіти у державах Європейського Союзу досліджують Ю. Павлович, М. Тадеева, П. Доуе (P. Doué), А. Кубанек-Герман (A. Kubanek-German) та ін.

Наукові розвідки щодо вивчення іноземних мов у дошкільній у Республіці Польща здійснюють Я. Ілюк (Jan Iluk), Г. Коморовська (H. Komorowska), М. Котарба-Каньчуговська (M. Kotarba-Kańczugowska), Г. Красович-Купіс (G. Krasowicz-Kupis), М. Памула-Бехренс (M. Pamula-Behrens), А. Собчак (A. Sobczak), Г. Сьпевак (G. Śpiewak), М. Шпотович (M. Szpotowicz) та ін.

Результати досліджень польських учених про психологічні засади лінгводидактики, про формування мотивації до вивчення іноземних мов дітьми від 3 до 5 років життя через розвиток їх мовної свідомості, про форми і методи іншомовної освіти, про досвід подолання перешкод у навчанні є недостатньо відомими в Україні, водночас такі напрацювання доцільно використовувати в закладах дошкільної освіти України.

Мета та завдання / Aim and Tasks. Визначення психолінгвістичних особливостей навчання іноземних мов дітей у закладах дошкільної освіти Польщі та виявлення можливостей застосування позитивних ідей в дошкільній освітній галузі України.

Методи / Methods. Для реалізації мети наукової розвідки використовувалися взаємопов'язані і взаємодоповнювальні методи: функціонально-структурний, інтерпретаційно-аналітичний, зіставно-порівняльний аналіз педагогічних, психологічних джерел, зокрема праць щодо вивчення іноземних мов у дошкільній, завдяки якому вивчено досліджувану проблему, виявлено організаційні аспекти, форми, методи, засоби, іншомовної освіти дошкільників у Польщі, підготовки вихователів до навчання іноземних мов у польській та вітчизняній педагогіці.

Як метод дослідження використано опитування батьків дошкільників щодо мотивів та доцільності ранньої іншомовної освіти в Україні. Опитано 98 батьків дошкільників у Тернопільській та Хмельницькій областях.

Використано результати аналізу усних відповідей і письмових робіт майбутніх учителів іноземної мови, проведений у Куявсько-Поморській вищій школі (м. Бидгощ) у 2017 р. під час вивчення ними дисципліни «Вступ до спеціальності» (автор навчально-методичних розробок

практичних занять курсу – О. Янкович).

Результати / Results. В останнє десятиріччя відповідно до Рекомендацій Ради Європи і Європейської Комісії, що здійснюють спільну мовну політику, багато країн в Європі знизили вік початку обов'язкового вивчення першої іноземної мови. У щораз більшій кількості країн таке навчання розпочинається вже в дошкільлі. Так, у 2014 р. до них долучилася Польща, де Міністерство народної освіти опублікувало відповідне розпорядження від 30 травня 2014 р., згідно з яким вносилися зміни до Програми дошкільного виховання (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 maja 2014 r. Retrieved from: 14.09.2018), (Podstawa Programowa wychowania przedszkolnego dla przedszkoli oraz innych form wychowania przedszkilnego, Retrieved from: 17.09.2018). Результатом цієї реформи стало безкоштовне вивчення іноземної мови у дошкільлі. Імплементация зазначеного документа здійснювалася поступово, поетапно: тільки з 2015/2016 н.р. такі заняття стали обов'язковими для п'ятирічок. Із 1 вересня 2017 р. – для всіх дітей дошкільного віку (Pamula-Behrens, 2015, с. 8).

Рішенню про ранню іншомовну освіту ще в дошкільлі передували тривалі дослідження й дискусії польських учених, педагогів-практиків, починаючи з 60-х рр. ХХ ст. (Sobczak, 2012, с. 177). Вони висунули гіпотезу «критичного віку», згідно з якою найбільш оптимальним часом початку навчання дітей іноземної мови є період від чотирьох до восьми років як найбільш сприятливий для розвитку мовних компетенцій (у польській педагогіці немає терміна «компетентність», «компетенція» використовується у значенні «компетентність», як в українській педагогіці), слухання, мовлення, читання і письма (Sobczak, 2012, с. 178).

Висновки про доцільність раннього старту іншомовної освіти зроблені на основі узагальнення психологічних, фізіологічних засад її організації. При цьому науковці (М. Котарба-Каңцуговська, А. Собчак та ін.) спиралися на праці швейцарського психолога й філософа Ж. Піаже (Piaget, 1966), (Kotarba-Kaңczugowska, 2015, с. 43). Відповідно до його періодизації інтелектуального розвитку дитина у віці 3-5 років (період 2–7 років) перебуває на стадії доопераційних уявлень, під час якої розвивається інтуїтивне, наочно-дієве і наочно-образне мислення. У цей час дитина активно оволодіває мовою (символічною функцією). Вона орієнтується на зовнішні ознаки об'єктів, що «кидаються у вічі». П'ятирічна дитина здатна до порівняння, узагальнення, класифікації, висновків. У неї починають формуватися логічне мислення і вміння вирішувати проблеми. (Kotarba-Kaңczugowska, 2015, с. 43). Оскільки мислення дошкільників залежить від їх дій, отже необхідно, щоб під час занять створювалися комунікаційні ситуації, під час яких діти залучаються до участі в них не тільки на пізнавальному рівні, але й емоційному і фізичному. Це означає, що, вивчаючи мову, дошкільники мають отримувати позитивні емоції, навчатися на основі освітньо-рухових методів.

Ще одним аргументом на користь ранньої іншомовної освіти є збільшення ємкості (обсягу) пам'яті. Діти здатні запам'ятати більшу кількість літер, цифр і слів. У 4–5 років дошкільники починають застосовувати мисленнєві стратегії, зокрема – повторення й відбору матеріалу для запам'ятовування. Тому таким важливим є повторення нового матеріалу уголос, напівголос, з використанням інтерактивних методів і привчання дітей до застосування цієї стратегії також поза дошкільним закладом.

Три – п'ятирічні діти ще слабо контролюють свою увагу, здатні її концентрувати у середньому лише 15–30 хв. (від 15 хв. у віці трьох років до 30 хв. у п'ятирічному віці). І тому необхідно елімінувати подразники, які відволікають дитину від освітніх занять; їх тривалість планувати відповідно до особливостей вікової групи.

Науковці довели, що на користь раннього старту у вивченні іноземних мов свідчить також можливість дитини від 2-х років розпізнавати барви і відтінки. Але це не означає, що треба вимагати від дитини запам'ятати їх назви іноземною мовою, адже мова вивчається передусім для того, щоб її використовувати під час спілкування.

Польські дослідники звертають увагу, що у дошкільному віці дитина розвивається не тільки психічно, а й фізично, що дає можливість опановувати іноземну мову на елементарному рівні. Розвивається слух дитини, отже вона здатна ідентифікувати звуки мови. Діти навчаються ритму рідної мови дуже рано, вивчаючи іноземну мову, несвідомо дотримуються його. Проте дошкільники можуть розпізнавати різницю в звучанні іноземної мови, а отже, здатні до її вивчення в закладі дошкільної освіти. Проте важливо паралельно з вивченням іноземної удосконалювати знання рідної мови, правильної вимови звуків та слів (Kotarba-Kaңczugowska, 2015, с. 43).

Дошкільникам притаманна відмінна від школяра орієнтація в часі (на основі протиставлення: день – ніч, літо – весна тощо), просторі (трирічні діти відчують труднощі з визначенням місця перебування у просторі), і це також треба враховувати під час іншомовної підготовки дитини. Їй складно копіювати літери, малювати геометричні фігури. Але такі вміння з'являються між четвертим і шостим роком життя. Ці проблеми вирішуються на основі врахування під час

практикується двомовне читання й переказування казок. Фахівці дошкільної освіти працюють над створенням такого середовища, де б діти були залучені до навчання; вони допомагають дитині сприймати виклики і розв'язувати проблеми за допомогою простих настанов, питань чи стимулів, оцінюючи дошкільника так, щоб він продовжував розвиватися. Таким способом визначається індивідуальний потенціал кожної дитини, який стає фундаментом для розвитку наступних умінь.

Польські педагоги радять під час занять користуватися іграшками, оскільки іноді дошкільникам легше звернутися до кролика чи пінгвіна, ніж до вихователя. У дітей добре розвинуте відчуття власного «Я», яке виражається в прагненні володіти чимось, неприйнятті настанов дорослих. Тому під час дисциплінування дітей доцільно використовувати іграшки, зауважуючи, що зайчик (медведик) буде засмучений, якщо діти голосно розмовлятимуть тощо.

Під час занять із іноземної мови у закладах дошкільної освіти використовуються авторські методики, зокрема, Я. Цешинської (Jagody Cieszyńskiej), Г. Коморовської (H. Komorowskiej) та ін. Вони та педагогічні колективи під їх керівництвом розробили посібники, у яких детально описані вправи, що їх можна використати у роботі з дошкільниками (Pamuła-Behrens, 2015, с. 11–12).

Обговорення / Discussion. Однією з найважливіших проблем під час навчання дітей іноземної мови є оцінка їх навчальних досягнень. Педагогам радять не хвилюватися, якщо на певному етапі дитина ще не здатна засвоїти навчальний матеріал, не акцентувати на цьому увагу. Адже цілком можливо, що вона це зробить згодом. Час, коли дитина здатна виконати певні вправи з іноземної мови, є в довіллі досить різним у когось він наступає швидше, у когось – пізніше.

Науковці підкреслюють важливість пам'ятати, що дітям притаманна схильність до суперництва, бажання бути першими, найкращими, вони хочуть, щоб їх оцінили, похвалили за роботу. І тому підтримка та спонукання дитини до іншомовної освіти іноді є важливішим, ніж сам рівень навчальних досягнень.

Тому, зважаючи на психічний, емоційний, фізичний розвиток дитини, у закладах дошкільної освіти використовують забави, ручну працю, малювання. Однією з головних вимог до занять є їх креативний характер, прояв позитивних емоцій, усвідомлення дітьми, що навчання може бути цікавим заняттям.

Для вивчення іноземної мови в польських дошкільних закладах ґрунтовно розроблено навчально-методичне забезпечення: підручники й програми для дітей третього, четвертого, п'ятого року життя; сформовані рекомендації для навчання іноземних мов трирічних, чотирирічних та п'ятирічних дітей (Kotarba-Kańczugowska, 2015, с. 48).

Очевидно, що для виконання завдань, пов'язаних з реалізацією іншомовної освіти в дошкільному закладі, вихователі повинні володіти низкою компетентностей. На думку експертів, це не лише педагогічні вміння й компетентності, пов'язані зі знанням мови, а й здатність до полікультурного виховання. І хоча зараз немає таких вимог, щоб педагог був філологом, але він повинен у ситуаціях, що виникають, вільно спілкуватися іноземною мовою. Отже, педагоги повинні постійно підвищувати свою кваліфікацію: відвідувати курси, прагнути до знання іноземної мови рівня B2, проходити стажування в зарубіжних закладах дошкільної освіти.

Висновки / Conclusions. Запровадження в закладах дошкільної освіти Польщі обов'язкового вивчення іноземної мови супроводжується науковими дослідженнями у галузі теоретико-методичних засад ранньої іншомовної підготовки дітей. Доцільність раннього старту іноземної мови обґрунтована на основі розвитку органів чуттів, психічних функцій, зокрема пам'яті, мислення, здатності дитини концентрувати увагу (від 15 хв. у віці трьох років до 30 хв. у п'ятирічному віці), розрізняти звуки, слова рідної й іноземної мов, засвоювати інтонацію.

Для іншомовної освіти дошкільників притаманна низка особливостей:

– її метою є не тільки формування комунікативно-мовленнєвих компетентностей, а й полікультурне виховання, індивідуальний розвиток, а також формування мотивації до студіювання іноземних мов у майбутньому;

– вивчення іноземної мови є не стільки окремим предметом, а радше інструментом щоденного спілкування;

– провідними методами навчання є інтерактивні методи, забави, ігри, драматичні дії; реалізуються авторські методики; як засоби використовуються казки, малюнки, ручна праця; іграшки є дійовими особами іншомовного навчання;

– головними вимогами до занять є їх відповідність психічному, емоційному, фізичному розвитку дітей; забезпечення креативного характеру й сприятливого емоційного клімату;

– для вивчення іноземної мови ґрунтовно розроблено навчально-методичне забезпечення: програми, підручники, методичні рекомендації;

– реалізація іншомовної освіти передбачає постійне удосконалення кваліфікації педагогів, які відвідують курси, проходять стажування в зарубіжних закладах дошкільної освіти.

В освітньому просторі України доцільно використати ідеї про схвалення діяльності дитини,

визнання її успіхів, що є важливішим, ніж рівень її навчальних досягнень з іноземної мови; розробка авторських методик спілкування іноземною мовою; проведення наукових досліджень щодо доцільності використання певних форм, методів, засобів навчання на кожному з етапів розвитку дітей дошкільного віку.

Список використаних джерел і літератури:

- Богуш, А. М.** (Ред.) (2012). *Базовий компонент дошкільної освіти*. Київ [in Ukrainian].
- Кузнецова, О. Ю.** (2009). Особливості підготовки вчителів іноземних мов у європейських країнах. *Вісник Житомирського державного університету (Педагогічні науки)*, 47, 66–71 [in Ukrainian].
- Павлович, Ю.** (2014). Рання іншомовна освіта в системі безперервної іншомовної освіти в країнах Вишеградської Четвірки. *Нова педагогічна думка*, 3, 80–82 [in Ukrainian].
- Ушинський, К. Д.** (1983). Рідне слово. Вибрані педагогічні твори (Т. 1, с. 121–133). Київ: Радянська школа [in Ukrainian].
- Szpotowicz, M., & Szulc-Kurpaska, M.** (2015). *Język angielski w wychowaniu przedszkolnym. Program nauczania 3-, 4- i 5-latków*. Warszawa: Oxford University Press [in Polish].
- Kotarba-Kańczugowska, M.** (2015). Przedszkolak uczy się języka obcego. Kręta droga, wielka frajda. *Języki obce w szkole. Nauczanie języków na poziomie przedszkolnym*, 1, 43–49 [in Polish].
- Kharchenko, N.** (2018). The Development of the Motives for Listening in The First Language by Preschool Children. *Psycholinguistics*, 23 (1), 292–308 [in English].
- Pamula-Behrens, M.** (2015). Wszystko zaczyna się w przedszkolu – nauka języka obcego dla dzieci. *Języki obce w szkole. Nauczanie języków na poziomie przedszkolnym*, 1, 8–12 [in Polish].
- Piaget, J.** (1966). *Narodziny inteligencji dziecka*. Warszawa: PWN [in Polish].
- Podstawa Programowa wychowania przedszkolnego dla przedszkoli oraz innych form wychowania przedszkolnego*. Retrieved from <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20140000803/O/D20140803.pdf> [in Polish].
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 maja 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół*. Retrieved from <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20140000803> [in Polish].
- Sobczak, A.** (2012). Nauka języka obcego dzieci w wieku przedszkolnym. *Studia Edukacyjne*, 21, 177–190. Retrieved from https://repozytorium.amu.edu.pl/bitstream/10593/4285/1/studia_eduk_21_s_177-190.pdf [in Polish].
- Szpotowicz, M.** (2015). Nauka języka obcego dla wszystkich przedszkolaków. *Języki obce w szkole. Nauczanie języków na poziomie przedszkolnym*, 1, 17–22 [in Polish].

References:

- Bohush, A. M.** (Ed.). (2012). *Bazovyi komponent doshkilnoi osvity [The Basic Component of Pre-School Education]*. Kyiv [in Ukrainian].
- Kuznetsova, O. Yu.** (2009). Osoblyvosti pidhotovky vchyteliv inozemnykh mov u yevropeiskykh krainakh [Peculiarities of Training Teachers of Foreign Languages in European Countries]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu (Pedagogichni nauky) – Bulletin of Zhytomyr State University (Pedagogical Sciences)*, 47, 66–71 [in Ukrainian].
- Pavlovyeh, Yu.** (2014). Rannia inshomovna osvita v systemi bezperervnoi inshomovnoi osvity v krainakh Vyshehradskoi Chetvirky [Early Foreign Language Education of Small Children as a Component of Long Life Foreign Language Learning in the Vyshegrad Member States]. *Nova pedahohichna dumka – New Pedagogical Thought*, 3, 80–82 [in Ukrainian].
- Ushynskiy, K. D.** (1983). Ridne slovo [Native word]. In *Vybrani pedahohichni tvory [Selected Pedagogical Works]* (T. 1, pp. 121–133). Kyiv: Radianska shkola [in Ukrainian].
- Szpotowicz, M., & Szulc-Kurpaska, M.** (2015). *Język angielski w wychowaniu przedszkolnym. Program nauczania 3-, 4- i 5-latków [English in Pre-School Education. Curriculum for 3-, 4- and 5-Year-Olds]*. Warszawa: Oxford University Press [in Polish].
- Kotarba-Kańczugowska, M.** (2015). Przedszkolak uczy się języka obcego. Kręta droga, wielka frajda [The Preschooler Learns a Foreign Language. A Winding Road, Great Fun]. *Języki obce w szkole. Nauczanie języków na poziomie przedszkolnym – Foreign Languages at School. Language Teaching at Pre-School Level*, 1, 43–49 [in Polish].
- Kharchenko, N.** (2018). The Development of the Motives for Listening in The First Language by Preschool Children. *Psycholinguistics*, 23 (1), 292–308 [in English].
- Pamula-Behrens, M.** (2015). Wszystko zaczyna się w przedszkolu – nauka języka obcego dla dzieci [It All Starts in Kindergarten – Learning a Foreign Language for Children]. *Języki obce w szkole. Nauczanie języków na poziomie przedszkolnym – Foreign Languages at School. Language Teaching at Pre-School Level*, 1, 8–12 [in Polish].
- Piaget, J.** (1966). *Narodziny inteligencji dziecka [The Birth of a Child's Intelligence]*. Warszawa: PWN [in Polish].
- Podstawa Programowa wychowania przedszkolnego dla przedszkoli oraz innych form wychowania przedszkolnego [Basis Program of Pre-School Education for Kindergartens and Other Forms of Pre-School Education]*. Retrieved from <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20140000803/O/D20140803.pdf> [in Polish].
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 maja 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół*

[Regulation of the Minister of National Education of 30 May 2014 Amending the Regulation on the Curriculum for Pre-School Education and General Education in Specific Types of Schools]. Retrieved from <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20140000803> [in Polish].

Sobczak, A. (2012). Nauka języka obcego dzieci w wieku przedszkolnym [Learning a Foreign Language for Preschool Children]. *Studia Edukacyjne – Educational Studies*, 21, 177–190. Retrieved from https://repozytorium.amu.edu.pl/bitstream/10593/4285/1/studia_eduk_21_s_177-190.pdf [in Polish].

Szpotowicz, M. (2015). Nauka języka obcego dla wszystkich przedszkolaków [Learning a Foreign Language for All Preschoolers]. *Języki obce w szkole. Nauczanie języków na poziomie przedszkolnym – Foreign Languages at School. Language Teaching at Pre-School Level*, 1, 17–22 [in Polish].

Дата надходження статті: «10» вересня 2019 р.

Стаття прийнята до друку: «18» жовтня 2019 р.

Янкович Олександра – професор факультету суспільних наук і філології закладу дошкільної та початкової освіти Куявсько-Поморської вищої школи, доктор хабілітований, професор

Yankovych Oleksandra – Doctor habilitated, Professor, Professor of the Faculty of Social Sciences and Philology of the Institution of Pre-School and Primary Education of Kujawy and Pomorze High School of Bydgoszcz

Біницька Катерина – професор кафедри педагогіки Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, доктор педагогічних наук, доцент

Binytska Kateryna – Professor of the Department of Pedagogy of Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy, Doctor of Pedagogical Sciences, Assistant Professor

Зданевич Лариса – завідувач кафедри дошкільної педагогіки, психології та фахових методик Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, доктор педагогічних наук, професор

Zdanevich Larysa – Head of the Department of Pre-School Pedagogy, Psychology and Professional Methods of Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Цитуйте цю статтю як:

Янкович, О., Біницька, К., & Зданевич, Л. (2019). Психолінгвістичні особливості навчання дітей дошкільного віку іноземних мов: аналіз польського досвіду. *Педагогічний дискурс*, 27, 35–42. doi: [10.31475/ped.dys.2019.27.04](https://doi.org/10.31475/ped.dys.2019.27.04).

Cite this article as:

Yankovych, O., Binytska, K., & Zdanevich, L. (2019). Psycholinguistic Peculiarities of Teaching Foreign Languages Children of Pre-School Age: Analysis of Polish Experience. *Pedagogical Discourse*, 27, 35–42. doi: [10.31475/ped.dys.2019.27.04](https://doi.org/10.31475/ped.dys.2019.27.04).